

รูปแบบการใช้ประโยชน์ และการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ*

Utilization Pattern and Facebook Media Literacy in Elders

วันที่รับบทความ: 04/08/63

อัญมณี ภักดีมवलชน **

วันที่แก้ไขบทความ:

Anyamane Pakdeemualchon **

ครั้งที่ 1: 21/08/63

คมสัน รัตนะสิมากุล ***

ครั้งที่ 2: 23/09/63

Komsan Rattanasimakul ***

วันที่ตอบรับ: 24/09/63

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้ประโยชน์และการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก (Facebook) ของผู้สูงอายุ” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการใช้ประโยชน์และการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กตามลักษณะประชากรศาสตร์ ความรู้ ความคุ้นเคยเบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กกับการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะประชากรศาสตร์ ความรู้ ความคุ้นเคยทางด้านเทคโนโลยี และรูปแบบการใช้ประโยชน์ต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ และ 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการใช้ประโยชน์ในแต่ละด้านต่อ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “นุคคลิกภาพ รูปแบบการใช้ประโยชน์ และการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ” เพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
** กำลังศึกษา น.ศ. สาขา นิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2564)

*** D.C.A. Candidate in Communication Arts, Chiang Rai Rajabhat University, Faculty of Management Science, Chiangrai Rajabhat University. (2021).

*** น.ศ. (นิเทศศาสตร์) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549) ปัจจุบันเป็น รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*** D.C.A (Communication Arts), Faculty of Communication Arts, Chula University, (2006). Currently Associate Professor, Faculty of Management Science, Chiangrai Rajabhat University.

การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุในเรื่อง การศึกษา อาชีพ การใช้เทคโนโลยี ความบ่อยในการใช้เฟซบุ๊ก ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีแตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อแตกต่างกัน ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดในรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.94$) โดยผู้สูงอายุใช้ประโยชน์ด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนานมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของตนเอง และใช้เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของคนที่สนใจ ส่วนรูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อทางธุรกิจพบน้อยที่สุด ผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยรวมในการรู้เท่าทันสื่อระดับมาก ($\bar{x} = 3.46$) 2) รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกด้านกับการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ 3) ระดับการศึกษา อาชีพ รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ ($R^2=37.30$) 4) รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กรายด้าน มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ ($R^2=39.10$)

คำสำคัญ: การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก รูปแบบการใช้ประโยชน์สื่อเฟซบุ๊ก ผู้สูงอายุ

Abstract

The research on Utilization Pattern and Facebook media literacy in elders objects 1) to compare the populational characteristics, knowledge and technology familiarity in elders with the use of Facebook, to study Facebook media utilization among elders, to study Facebook media literacy in elders, 2) to study the relationship between the use of Facebook and the media literacy of the elderly, 3) to study the influence of demographic characteristics, knowledge, technology

familiarity, and the utilization of elderly's Facebook media literacy, and 4) to study the influence of individual utilization on the elderly's Facebook media literacy. The survey research was used in this study. The sample group consists of 400 elders in Chiang Mai and Chiang Rai. It was found from the study that 1) populational characteristics of elders consist of education, career, technology knowledge, frequency of Facebook usage, technology familiarity, and media literacy. They show significant differences in Facebook utilization and media literacy. the average value of Facebook utilization in elders was in moderate ($\bar{X} = 2.94$). In other words, the elders have used Facebook for the reason of relaxation and enjoyment most. Next below, they used it for showing their identity as well as following their favorite people. Business is appeared to be the smallest reason of Facebook utilization. The average value of Media Literacy was moderate ($\bar{X} = 3.33$). The use of Facebook is related to media literacy of the elderly. 3 The educational level, career, Facebook utilization influence on Facebook media literacy in elders. And finally, ($R^2 = 37.30$) 4) Facebook utilization in each aspect influence on Facebook media literacy in elders. ($R^2=39.10$).

Keywords: Facebook Media Literacy, Utilization Pattern of Facebook, Elders

บทนำ

“เฟซบุ๊ก” (Facebook) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก โดยเฟซบุ๊ก มีจำนวนผู้ใช้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้ใช้เฟซบุ๊กกลุ่มใหม่ที่น่าสนใจในกลุ่มของเครือข่ายสังคมออนไลน์ จากรายงานของบริษัทซึ่งเชี่ยวชาญด้านการตลาด (The Guardian eMarketer) ประเมินว่า ภายในปี 2019 คนที่ใช้เฟซบุ๊กในสหราชอาณาจักรจะอยู่ในกลุ่มอายุ 12-17 ปี ราว 2.2 ล้านคน 18-24 ปี ราว 4.5 ล้านคน ลดลงราว 7 แสนคน เมื่อเทียบกับปี 2017 ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุจะหันมาเล่นเฟซบุ๊กกันมากขึ้น และจะทำให้กลุ่มผู้ที่มีอายุเกิน 55 ปี กลายมาเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่มีจำนวนมาก

ที่สุดเป็นอันดับสอง (People using facebook in the UK, <https://brandinside.asia/the-guardian-on-instagram/>, 2019)

สำหรับในประเทศไทย นิด้าโพลร่วมกับศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นประชาชน เรื่อง “ผู้สูงอายุไทยกับการใช้เวลาว่าง” พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 54.55 ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ รองลงมา คือ เล่นกีฬา ท่องเที่ยว เล่นดนตรี ร้องเพลง เดินรำ โดยบางส่วนเข้าร่วมกลุ่ม ชมรม สมาคมต่างๆ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.85 เข้าร่วมกลุ่มทางศาสนา รองลงมา คือ ร่วมกลุ่มทางอาชีพ กลุ่มอาสาสมัครกลุ่มทางการเมือง เผยผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ ส่วนการใช้เทคโนโลยี พบว่า มีผู้สูงอายุ ร้อยละ 21.29 ใช้เฟซบุ๊กและไลน์ รองลงมาอีเมล และทวิตเตอร์ ติดต่อกับครอบครัว หรือเพื่อนฝูง (Polling Center “Nida Poll”, 2018)

จากผลการสำรวจของนิด้าโพลและศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสลินี บุญมีศรีสง่า และ มินตรา สดชื่น (Boonmeesrisa-nga & Sodchan, 2017) และงานวิจัยของกันตพล บันตดทอง (Buntadthong, 2015) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคนผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และมีความสำคัญค่อนข้างมาก โดยผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เนื่องจากสามารถลดช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์ของบุตรหลานกับผู้สูงอายุ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ เผยผลสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2561 ว่า ประเทศไทยใกล้เข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ ผู้สูงอายุหรือผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.7 ในปี 2560 ซึ่งคาดว่าไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2564 หรือในอีก 2 ปีข้างหน้า และในปี 2562 และเป็นครั้งแรกที่ประชากรผู้สูงอายุจะมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยเด็ก (Survey of the elderly in Thailand, National Statistical Office, 2019)

กรณีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุของ Anita Kamiel (2016) ที่กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นการบำบัดจิตใจของผู้สูงอายุนั้นให้ดียิ่งขึ้น และช่วย

ให้ผู้สูงอายุมีความสุขและไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้สูงอายุนิยมใช้ในการติดต่อสื่อสาร คือ ไลน์และเฟซบุ๊ก รองลงมา คือ ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารในการติดตามข่าวจากเฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อติดต่อสื่อสาร (NIDA Poll and Center for Social Research NIDA, National Institute of Development Administration, 2017) กล่าวไว้ว่า ในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อติดต่อสื่อสารกับคนในครอบครัว เพื่อนฝูง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ โดยใช้ติดต่อสื่อสารกับคนในครอบครัวและเพื่อนผ่านทางไลน์และเฟซบุ๊ก

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุนั้น แม้ว่าจะเกิดผลดีในหลายแง่มุมก็ตาม (ประสพชัย พสุนนท์ และ วิกันดา เดชตานนท์ (Pasunon & Dechthanon, 2017) และ ฉัตรพรธน์ รัตนะฉายทอง (Ratanachaitong, 2016) แต่ในอีกมุมหนึ่งการเปิดรับสื่อและใช้ประโยชน์ก็อาจจะเกิดผลกระทบทางลบด้วยเช่นกัน หากผู้สูงอายุไม่รู้เท่าทันหรือขาดความรู้ในการเปิดรับสื่ออย่างถูกต้องดังเช่นข่าวที่เกิดขึ้น กรณีนางกัญญาพัชร อายุ 60 ปี (New of the elderly being deceived, <https://news.ch7.com/detail/305682>, 2019)

นอกจากนี้ นายแพทย์นันทศักดิ์ ธรรมมานวัตร ได้ระบุไว้ในบทความเรื่อง “สังคมผู้สูงวัย สื่ออาจไม่ใช่เพื่อน อย่าให้ทีวีดูแลคนแก่” ผลกระทบทางด้านลบนั้น หากมีการนำเสนอเนื้อหาการปลุกกระดมทางการเมืองซ้ำ ๆ ด้วยอารมณ์ที่รุนแรง เมื่อผู้สูงอายุเปิดฟังแล้วติดตามเป็นเวลานานก็อาจเกิดความเครียดสะสม ส่งผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ

การรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้สูงอายุควรรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้สามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารที่มากมายในชีวิตประจำวัน โดยเราสามารถรู้สื่ออย่างถูกต้องเหมาะสม

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นที่กล่าวมาทั้งที่เกี่ยวกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้นในประเทศไทย และการใช้สื่อเฟซบุ๊กที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ รวมถึงการรู้เท่าทันสื่อที่ผู้สูงอายุควรจะมีเพื่อใช้ในการปกป้องตนเองจากสื่อ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ของกลุ่มผู้สูงอายุในการใช้เฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของกลุ่มผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบตามลักษณะประชากรศาสตร์ ความรู้ ความคุ้นเคยเบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีของผู้สูงอายุกับรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กกับการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะประชากรศาสตร์ ความรู้ ความคุ้นเคยทางด้านเทคโนโลยี และรูปแบบการใช้ประโยชน์ต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการใช้ประโยชน์ในแต่ละด้านต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

นิยามศัพท์

รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊ก หมายถึง ผู้สูงอายุที่ใช้สื่อเฟซบุ๊กในรูปแบบตามที่ตนเองต้องการในด้านต่างๆ เช่น ใช้เพื่อแสดงออกความเป็นตัวตนของตนเอง ใช้เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ความสนุกสนาน และอื่นๆ

การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก หมายถึง ความสามารถของผู้สูงอายุในการจำแนกวิเคราะห์ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลกระทบทั้งทางด้านดีและไม่ดีก่อนการโพสต์ข้อความ รูปภาพ หรือการแชร์ข้อมูลบนสื่อเฟซบุ๊ก

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ ความรู้ ความคุ้นเคยเบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีของผู้สูงอายุแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน
2. ลักษณะประชากรศาสตร์ ความรู้ ความคุ้นเคยเบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีของผู้สูงอายุแตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กแตกต่างกัน

3. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ ความรู้ และความคุ้นเคยเบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุมีอิทธิพลในทิศทางบวกต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ

อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล (Chanrunngmanikun & et al., 2006) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องการรู้เท่าทันสื่อเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย แต่ในต่างประเทศมีการพัฒนาและศึกษาแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอังกฤษ แคนาดา และสหรัฐอเมริกา

Silverblatt (1995) อธิบายว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือความสามารถในการเลือกการเข้าใจในบริบทของเนื้อหา รูปแบบ ผลกระทบ อุดสาหกรรมและการผลิตของสื่อมวลชน จนสามารถตั้งคำถาม ประเมิน สร้างสรรค์ รวมทั้งตอบสนองต่อสื่อมวลชนด้วยความคิดที่รอบคอบ

Bragg (2002) กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง การคิดวิเคราะห์ หรือทักษะการวิเคราะห์ นั่นคือสามารถประยุกต์ใช้กับเนื้อหาในสื่อ วิพากษ์วิจารณ์สื่อในชีวิตประจำวันได้

Benkler (2006) ได้นิยามเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ คือ คนสามารถรู้เท่าทันในประเด็น แต่ละประเด็น ดี ไม่ดี และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารกับผู้อื่น

Potters (2011) กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อหมายถึง ความสามารถในการประเมินความหมายของข้อความทุกชนิด จัดหมวดหมู่ความหมายที่สามารถนำไปใช้งานได้ และสามารถสร้างข้อความที่จะสามารถนำพาความหมายไปสู่ผู้อื่นได้ โดยพอดเตอร์จะให้ความสำคัญกับเรื่องผลกระทบในเชิงลบของสื่อมวลชน

สำหรับการวิจัยนี้ การประยุกต์นิยามของ Silverblatt (1995) Bragg (2002) Potters (2004) Benkler (2007) หมายถึง ความสามารถในการจำแนก วิเคราะห์ข้อความที่เป็น

ข้อเท็จจริง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลกระทบทั้งทางด้านดีและไม่ดี คำนึงถึงคุณธรรม
จริยธรรม ก่อนการโพสต์ข้อความ รูปภาพ หรือการแชร์ข้อมูล

แนวคิดรูปแบบการใช้ประโยชน์จากเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

รูปแบบการใช้ประโยชน์จากเฟซบุ๊ก สามารถประมวลออกมาเป็นด้านต่างๆ ได้
ดังนี้

1. รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อติดต่อสื่อสารและรักษาความสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิม
และการใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ในส่วนของการรักษาความสัมพันธ์เดิมนั้น ผู้ใช้
รายงานว่า Facebook และ MySpace เป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับเพื่อนๆ
ช่วยให้รักษาการติดต่อกับเพื่อนและครอบครัว จัดการการสื่อสารได้สะดวกขึ้น (Urista et al.,
2008) และศึกษาความสัมพันธ์กับคนที่ตนเองรู้จัก ของ Jones and Soltren (2005) Lampe
et al. (2006) Lewis and West (2009) Ellison et al. (2007) Pew Internet & American Life Project
(2007)

2. รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์
นอกเหนือจากประโยชน์เรื่องของการเป็นช่องทางการสื่อสารกับผู้อื่นแล้ว ผู้ใช้ยังใช้เฟซบุ๊ก
ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการแสดงตัวตนด้วย นอกจากนี้ เฟิร์น สุทธิพุม (Sutthipum, 2018)
ทำการศึกษาการแสดงตัวตนของผู้สูงอายุชาวไทยในเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก พบว่า
ผู้สูงอายุมีการแสดงออกบนเฟซบุ๊กในรูปแบบที่มีความเป็นกันเอง แสดงออกในรูปแบบเป็น
คนที่รักครอบครัว และแสดงออกในรูปแบบเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ และจริงใจ

กมลสัน รัตนะสิมากุล (Rattanasimakul, 2015) พบว่า ผู้สูงอายุใช้เฟซบุ๊กเพื่อสะท้อน
ความเป็นตัวตนและเอกลักษณ์ของกลุ่ม โดยจะเน้นเรื่องการรวมตัวใหม่ในหมู่เพื่อนเก่า
โดยเฟซบุ๊กทำให้เขาได้สัมผัสกับคนอื่น ๆ และมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น

3. รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนาน เว็บไซต์
เฟซบุ๊กและเว็บไซต์เครือข่ายสังคมอื่นๆ ช่วยให้ผู้ใช้ผ่อนคลายจากความเครียดได้ (Ellison,
Steinfeld and Lampe, 2007, Bumgarner, 2007)

4. รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม คนจำนวนหนึ่งใช้เว็บไซต์ เครือข่ายสังคม เพราะเป็นสิ่งที่คนอื่นใช้กัน และไม่ต้องการหลุดออกไปจากกลุ่มหรือสังคม (Bumgarner, 2007)

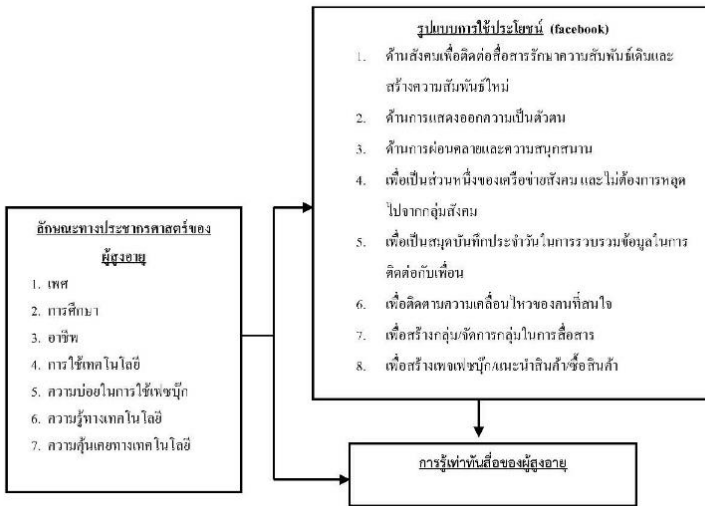
5. รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสมุดรายชื่อคนรู้จัก ผู้ใช้ใช้เฟซบุ๊กในการรวบรวมข้อมูลในการติดต่อเพื่อน และติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของเพื่อน (Bumgarner, 2007)

6. รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อติดตามสอดส่องความเคลื่อนไหวของคนที่สนใจ โดยการติดตามอ่านข้อมูลส่วนตัว เข้าไปดูรูปเพื่อน ความเป็นเพื่อนกับใคร ตามอ่านหน้าโปรไฟล์ว่าเพื่อนพูดคุยอะไร (Bumgarner, 2007)

7. รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อช่วยให้จัดการกลุ่มในการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มคนรู้จัก กลุ่มเพื่อนมัธยมปลาย กลุ่มเพื่อนมหาวิทยาลัย และกลุ่มอื่นๆ ที่สามารถจัดกลุ่มและตั้งชื่อได้ ทำให้สามารถเลือกโพสต์ข้อความเฉพาะกลุ่มได้ รวมถึงกลุ่มที่สร้างขึ้น และเชิญเพื่อนๆ ในสมาชิกของกลุ่ม โดยเฉพาะผู้สูงอายุมาเข้าร่วมกลุ่ม เช่น กลุ่มคนรักการทำดอกไม้ กลุ่มคนรักการออกกำลังกาย เป็นต้น การสร้างกลุ่มก็คือการรวมตัวกันของคนที่มีช้อบอะไรเหมือนๆ กันนั่นเอง

8. รูปแบบการใช้ประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุที่เข้าสู่วัยเกษียณอายุ ไม่ได้ทำงานแล้ว แต่ต้องการเปิดร้าน จึงอาจจะมีการสร้างเพจเฟซบุ๊กขึ้นมา เพื่อแนะนำร้านที่ตนเองเปิดเป็นการใช้เพื่อการบริการทางธุรกิจ เช่น การสั่งซื้อสินค้า หรือการโฆษณาสินค้าต่างๆ การดูรายการสินค้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จากจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย เนื่องจากเป็นสองจังหวัดในภาคเหนือที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด (Department of Older Persons, <http://www.dop.go.th>, 2019)

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ด้วยสถิติ S.D. (Standard Deviation) t-test Anova Correlation Analysis และ Regression

ผลการวิจัย

1) ลักษณะประชากรและความรู้ทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

ลักษณะประชากรของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 60-65 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นครู อาจารย์ มีระยะเวลาการใช้เทคโนโลยีหรือเฟซบุ๊ก มากกว่า 6 ปี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับสามี/ภรรยา มีกิจกรรมประจำวันส่วนใหญ่ดูทีวีมากที่สุด รองลงมาเล่นอินเทอร์เน็ต ออกกำลังกาย ทำความสะอาดบ้าน มีความบ่อยในการใช้เฟซบุ๊กโดยใช้ทุกวัน ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ทโฟน เช่น ไอโฟน แอนดรอยด์ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยความรู้เบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.31$ (S.D.=1.03) และมีค่าเฉลี่ยความคุ้นเคยเบื้องต้นทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ $\bar{x} = 2.52$ (S.D.=2.19)

2) รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้สูงอายุกับรูปแบบการใช้ประโยชน์

รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ	\bar{x}	S.D.
1) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านสังคม เพื่อติดต่อสื่อสารรักษาความสัมพันธ์เดิมและสร้างความสัมพันธ์ใหม่	2.98	1.28
2) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของตนเอง	3.09	1.23
3) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนาน	3.18	1.20
4) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนที่ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม	2.96	1.15
5) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสมุดบันทึกประจำวัน ในการรวบรวมข้อมูลในการติดต่อกับเพื่อน	3.03	1.21

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟรมบุ๊กของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ	\bar{x}	S.D.
6) รูปแบบการใช้ประโยชน์ในการติดตามความเคลื่อนไหวของคนที่สนใจ	3.09	1.09
7) รูปแบบการใช้ประโยชน์ในการสร้างกลุ่ม/จัดการกลุ่มในการสื่อสาร	3.05	1.16
8) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อการบริการทางธุรกิจ	2.20	1.27
รวม	2.94	1.19

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์เฟรมบุ๊ก ในทุกด้าน ทั้งหมด 8 ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 2.94$ (S.D.=1.19) โดยหากดูค่าเฉลี่ยรวมที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จะอยู่ในด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนานมากที่สุด ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด $\bar{x} = 3.18$ (S.D.=1.20) รองลงมาได้แก่ รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของตนเอง ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด $\bar{x} = 3.09$ (S.D.=1.23) และใช้ประโยชน์ในการติดตามความเคลื่อนไหวของคนที่สนใจ $\bar{x} = 3.09$ (S.D.=1.09) เป็นค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดที่เท่ากัน

3) การรู้เท่าทันสื่อเฟรมบุ๊กของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 2 สรุปรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรู้เท่าทันสื่อเฟรมบุ๊กของผู้สูงอายุ

การรู้เท่าทันสื่อเฟรมบุ๊ก	\bar{x}	S.D.
1) ท่านสามารถจำแนกได้ว่าสิ่งที่โพสต์ผ่านเฟรมบุ๊กเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อตัวท่านเอง	3.66	1.05
2) ท่านสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งที่โพสต์ผ่านเฟรมบุ๊กเป็นข้อความที่เป็นเท็จหรือหลอกลวง	3.51	1.01
3) ท่านคิดว่าเฟรมบุ๊กทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลกระทบต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับตัวท่านได้	3.37	1.02

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก	\bar{x}	S.D.
4) ท่านรู้ว่าเฟซบุ๊กอาจก่อให้เกิดปัญหาทางอาชญากรรมได้ เช่น การหลอกให้มีการโอนเงิน การล่อลวงผู้อื่นไปในทางที่ไม่ดี เป็นต้น	3.77	1.04
5) ท่านคิดว่าเฟซบุ๊กหากใช้มากเกินไปอาจทำให้เกิดความวิตกกังวล	3.44	1.05
6) ท่านคิดว่าท่านเคยกระจายข่าวสารที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพลามก อนาจาร ภาพที่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย เป็นต้น	2.22	1.35
7) ท่านคิดว่าการโพสต์หรือนำเสนอข้อความที่เป็นส่วนบุคคลเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม	3.39	1.37
8) ท่านเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวเท่าที่จำเป็น เช่น วันเดือนปีเกิด ที่อยู่อาศัย เป็นต้น	2.81	1.29
9) ท่านจะคำนึงถึงคุณธรรม/จริยธรรม ก่อนการโพสต์ข้อความ รูปภาพ หรือการแชร์ อยู่เสมอ	4.01	1.08
10) ท่านตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะโพสต์หรือแชร์ข้อมูลต่างๆ บนเฟซบุ๊ก	3.93	1.09
11) ท่านตรวจสอบข้อมูลของตนเองก่อนจะโพสต์เพื่อลดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	4.00	1.03
รวม	3.46	1.24

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ด้านการรู้เท่าทันสื่อค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด ระดับมาก $\bar{x} = 3.46$ (S.D.=1.24) โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะคำนึงถึงคุณธรรม/จริยธรรม ก่อนการโพสต์ข้อความ รูปภาพ หรือการแชร์ อยู่เสมอ ระดับมาก $\bar{x} = 4.01$ (S.D.=1.08)

4) แสดงข้อมูลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ประโยชน์และการรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ระดับความรู้ และความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุตามเพศ ความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยี และความคุ้นเคยเบื้องต้นทางเทคโนโลยี

ตัวแปร	t	Sig
เพศ	.009	.882
ความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยี (น้อย-มาก)	1.840	.004*
ความคุ้นเคยเบื้องต้นทางเทคโนโลยี (มาก-น้อย)	2.256	.026*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศและรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊ก พบว่าผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิง มีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กไม่แตกต่างกัน ตัวแปรความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีต่างกันมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีมาก จะมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีน้อย และตัวแปรความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีความคุ้นเคยทางด้านเทคโนโลยีต่างกันจะมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีมากจะมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีน้อย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุตามระดับการศึกษา อาชีพ การใช้เทคโนโลยี และความบ่อยในการใช้เฟซบุ๊ก

ตัวแปร	F	Sig
ระดับการศึกษา	9.615	.000*
อาชีพ	2.225	.032*
การใช้เทคโนโลยี	5.532	.001*
ความบ่อยในการใช้เฟซบุ๊ก	18.964	.000*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการศึกษาและรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊ก พบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน ตัวแปรอาชีพ พบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับอาชีพแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน ตัวแปรการใช้เทคโนโลยีหรือเฟซบุ๊ก พบว่า ผู้สูงอายุที่มีการเทคโนโลยีหรือเฟซบุ๊กต่างกัน มีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน และตัวแปรความบ่อยในการใช้เฟซบุ๊ก พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความบ่อยในการใช้เฟซบุ๊กแตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุตามเพศ ความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยี และความคุ้นเคยเบื้องต้นทางเทคโนโลยี

ตัวแปร	t	Sig
เพศ	1.470	.226
ความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยี (น้อย-มาก)	13.385	.001*
ความคุ้นเคยเบื้องต้นทางเทคโนโลยี (มาก-น้อย)	1.918	.088

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก พบว่าผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิง มีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน ตัวแปรความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุต่างกันมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีมากจะมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความรู้เบื้องต้นทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุน้อย และตัวแปรความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีความคุ้นเคยทางด้านเทคโนโลยีต่างกันจะมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีมากจะมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีน้อย

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้เท่าทันสื่อ
เฟชนิกของผู้สูงอายุตามระดับการศึกษา อาชีพ การใช้เทคโนโลยี และความ
บ่อยในการใช้เฟชนิก

ตัวแปร	F	Sig
ระดับการศึกษา	16.056	.000*
อาชีพ	6.481	.000*
การใช้เทคโนโลยี	6.776	.000*
ความบ่อยในการใช้เฟชนิก	17.327	.000*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา และการรู้เท่าทันสื่อเฟชนิก พบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อเฟชนิกแตกต่างกัน ตัวแปรอาชีพ พบว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อเฟชนิกแตกต่างกัน ตัวแปรการใช้เทคโนโลยีหรือเฟชนิก พบว่าผู้สูงอายุที่มีการใช้เทคโนโลยีหรือเฟชนิกแตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อเฟชนิกแตกต่างกัน และตัวแปรความบ่อยในการใช้เฟชนิก พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความบ่อยในการใช้เฟชนิกแตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อเฟชนิกแตกต่างกัน

5) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กกับการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กกับการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุเฟซบุ๊ก

รูปแบบการใช้ประโยชน์	การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก	
	r	Sig.
1) รูปแบบการใช้ประโยชน์ในด้านสังคม	.552**	.000
2) การแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของตนเอง	.436**	.000
3) ด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนาน	.581**	.000
4) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนที่ใช้เว็บไซต์หรือข่ายสังคม	.434**	.000
5) เพื่อเป็นสมุดบันทึกประจำวัน ในการรวบรวมข้อมูลในการติดต่อกับเพื่อน	.520**	.000
6) การติดตามความเคลื่อนไหวของคนที่สนใจ	.530**	.000
7) การสร้างกลุ่ม/จัดการกลุ่มในการสื่อสาร	.538**	.000
8) เพื่อสร้างเพจเฟซบุ๊ก/เพื่อแนะนำสินค้าที่ตนเองต้องการขาย	.335**	.000

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์กับการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกด้าน กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่รูปแบบการใช้ประโยชน์จากเฟซบุ๊กสูง จะมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6) การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ จากตัวแปรเพศ การศึกษา อาชีพ การใช้เทคโนโลยี ความบ่อยในการใช้เฟชบุ๊ก ความรู้ทางเทคโนโลยี ความคุ้นเคยทางเทคโนโลยีเบื้องต้นของผู้สูงอายุ และ รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ

ตัวแปร	β	P-value
1.เพศ	-.059	.151
2.ระดับการศึกษา	.197	.000*
3.อาชีพ	-.175	.000*
4.การใช้เทคโนโลยี	.075	.074
5. ความบ่อยในการใช้เฟชบุ๊ก	-.808	.072
6.ความรู้ทางเทคโนโลยี	.067	.108
7.ความคุ้นเคยทางเทคโนโลยี	.016	.694
8. รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊ก	.500	.000*
Total R² (ร้อยละ)	37.30	.000*

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

การพยากรณ์ตัวแปรต่างๆ จำนวน 8 ตัวแปรที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ มีทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษา (.197) อาชีพ (-.175) และ รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ (.500)

สามารถเขียนค่าสมการพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุได้ดังต่อไปนี้

การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ = 1.939 (ค่าคงที่)+.197 (ระดับการศึกษา) -.175 (อาชีพ)+ .500 (รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ)

8) การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุจากรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุในแต่ละด้าน

ตารางที่ 9 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ จากตัวแปร รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุทั้ง 8 ด้าน

รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊ก	β	P-value
1) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านสังคม เพื่อติดต่อสื่อสารรักษาความสัมพันธ์เดิมและสร้างความสัมพันธ์ใหม่	.302	.000*
2) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของตนเอง	-2.126	.000*
3) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนาน	.455	.000*
4) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนที่ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม	-2.296	.000*
5) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสมุดบันทึกประจำวันในการรวบรวมข้อมูลในการติดต่อกับเพื่อน	.160	.017
6) รูปแบบการใช้ประโยชน์ในการติดตามความเคลื่อนไหวของคนที่น่าสนใจ	.166	.019
7) รูปแบบการใช้ประโยชน์ในการสร้างกลุ่ม/จัดการกลุ่มในการสื่อสาร	.304	.000*
8) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อการบริการทางธุรกิจ	.059	.213
Total R² (ร้อยละ)	39.10	.000*

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

การพยากรณ์ตัวแปรต่างๆ จำนวน 8 ตัวแปร รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กของผู้สูงอายุที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ มีทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กในด้านสังคม เพื่อติดต่อสื่อสารรักษาความสัมพันธ์เดิม และสร้างความสัมพันธ์ใหม่ (.302) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของตนเอง (-2.126) รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการผ่อนคลายและความสนุกสนาน (.455) รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนที่ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (-.296) และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในการสร้างกลุ่ม/จัดการกลุ่มในการสื่อสาร (.304)

สามารถเขียนค่าสมการพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุจากรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊ก ได้ดังต่อไปนี้

การรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุจากรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊ก = 1.732 (ค่าคงที่) + .302 (รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กในด้านสังคม) - 2.126 (รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านการแสดงออกความเป็นตัวตน) + .455 (รูปแบบการใช้ประโยชน์ด้านผ่อนคลายและสนุกสนาน) - .296 (รูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนที่ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม) + .304 (รูปแบบการใช้ประโยชน์ในการสร้างกลุ่ม/จัดการกลุ่มในการสื่อสาร)

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้ประโยชน์ และการรู้เท่าทันสื่อเฟชบุ๊กของผู้สูงอายุ” ผู้วิจัยมีประเด็นข้อค้นพบจากผลการวิจัย ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษา อาชีพ การใช้เทคโนโลยี ความบ่อยในการใช้เฟชบุ๊ก ความรู้ทางเทคโนโลยี และความคุ้นเคยทางเทคโนโลยี แตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟชบุ๊กแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฟิร์น สุทธิพุ่ม

(Sutthipum, 2018) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการแสดงออกบนเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กแตกต่างกัน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของคารานิตย์ คงเทียม (Khongthiam, 2014) การที่อาชีพของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันจะมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่างกัน เนื่องจากด้วยลักษณะอาชีพที่แตกต่างกันทำให้กลุ่มคนดังกล่าวมีการใช้เฟซบุ๊กเพื่อแสดงความแตกต่างของแต่ละคน ซึ่งอาจจะเพื่อให้ตนเองมีความสำคัญมากกว่าผู้อื่น ต้องการเป็นจุดสนใจ ต้องการมีชื่อเสียง และต้องการแสดงความคิดของตนเอง

สำหรับลักษณะทางประชากรศาสตร์อื่นๆ ผลการวิจัยยังค้นพบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีหรือเฟซบุ๊ก ความบอຍในการใช้เฟซบุ๊ก ความรู้และความคุ้นเคยเบื้องต้นในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ทำให้รูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเรื่องของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Usage of Social Media) ที่กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลจะทำให้มีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพชัย พสุนนท์ และ วิทันดา เดชทานนท์ (Pasunon & Dechthanon, 2017) ที่พบว่า ผู้สูงอายุใช้ประโยชน์ของเฟซบุ๊กเพื่อความบันเทิงโดยใช้เพื่อติดตามข่าวสาร และสอดคล้องกับ นันทิข ฆลวง โภกสิต และ หทัยชนก สุขเจริญ zChalongpoksilchai & Sukcharoen, 2019) เฟิร์น สุทธิพุ่ม (Sutthipum, 2018) และคารานิตย์ คงเทียม (Khongthiam, 2014) ที่พบว่า ผู้สูงอายุมักใช้เฟซบุ๊กเพื่อความบันเทิงและผ่อนคลาย ความตึงเครียดเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ Dimmick and Rothenbuler (1984, Refer to kanpai, 2013) ผู้รับสารย่อมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง (Expectation) และความพึงพอใจ (Gratifications) จากสื่อที่แตกต่างกันไป ทำให้บุคคลใช้สื่อเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในบางเรื่อง เพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดและสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง

2) ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุแตกต่างกันมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีลักษณะประชากรศาสตร์เรื่อง การศึกษา อาชีพ การใช้เทคโนโลยี ความบอຍในการใช้เฟซบุ๊ก ความรู้ทางเทคโนโลยี และความคุ้นเคยทางเทคโนโลยี แตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิษ ติระโคตร (Tirakoat, 2018) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีระดับทักษะ

การรู้เท่าทันอินเทอร์เน็ตสูงกว่า และผู้สูงอายุที่มีการทำงานในภาครัฐจะมีระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อสูงกว่ากลุ่มอาชีพและการทำงานอื่นๆ โดยผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาอาชีพและการทำงาน ประสบการณ์การใช้งานอินเทอร์เน็ตต่างกัน มีวัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน ส่งผลต่อการมีระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตต่างกันด้วย ทั้งนี้หากพิจารณาว่าการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตสามารถช่วยให้ผู้ใช้ใช้งานอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดอันตรายที่อาจจะตามมาเมื่อใช้งานอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ ภาณุวัฒน์ กองราช (Kongrach, 2011) ที่สรุปว่า การรับรู้ถึงความเสี่ยงในการใช้อินเทอร์เน็ตจะทำให้ผู้ใช้เกิดความระมัดระวังในการใช้งานมากขึ้น และไม่ใช้อินเทอร์เน็ตหากมีความรู้สึกว่าจะได้รับความเสี่ยง ดังนั้นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการรู้เท่าทันอินเทอร์เน็ต และจะทำให้ผู้ใช้ โดยเฉพาะผู้สูงอายุสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

3) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์กับการรู้เท่าทันสื่อ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์กับการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ พบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกด้าน กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่รูปแบบการใช้ประโยชน์จากเฟซบุ๊กสูง จะมีการรู้เท่าทันสื่อสูงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dendy Susenno Adhiare and Mohammad Suyanto (2018) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรู้เท่าทันสื่อกับรูปแบบของผู้ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ และผู้ที่ไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสาร พบว่าผู้ที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารจะมีการรู้เท่าทันสื่อมากกว่าผู้ที่ไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากผู้ที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารจะมีระดับของการตระหนักและการเข้าใจ แยกแยะ รู้ถึงข้อมูลที่เป็นข่าวหลอกลวงในสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ นั่นคือ ธรรมชาติทางสังคมศาสตร์ที่คนที่ทำการสื่อสาร เช่น การอ่าน การเขียน หรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าคนที่ไม่มีการสื่อสาร

4) การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ พบว่าตัวแปรรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กมีอำนาจในการพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ ร้อยละ 32.30 ทำให้เห็นว่ารูปแบบการใช้ประโยชน์ของสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าว

จะส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dendy Susenno Adhiare and Mohammad Suyanto (2018) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรู้เท่าทันสื่อกับรูปแบบของผู้ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์และผู้ที่ไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสาร พบว่า ผู้ที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารจะมีการรู้เท่าทันสื่อมากกว่าผู้ที่ไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากผู้ที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการสื่อสารจะมีระดับของการตระหนักรู้และการเข้าใจ แยกแยะ รู้ถึงข้อมูลที่เป็นข่าวหลอกลวงในสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ นั่นคือ ธรรมชาติทางสังคมศาสตร์ที่คนที่ทำการสื่อสาร เช่น การอ่าน การเขียน หรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าคนที่ไม่มี การสื่อสาร นอกจากนี้รูปแบบการใช้ประโยชน์ของผู้สูงอายุกรณีด้านการสร้างและการรักษาความสัมพันธ์ก็ มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อด้วยเช่นกัน โดยหากมีคนมาขอเป็นเพื่อนในเฟซบุ๊กผู้สูงอายุก็จะมี การตระหนักรู้ มีการคำนึง เลือกเพื่อนที่จะมาคุยกันผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทญา โกมลมาลย์ (Komolmam, 2018) พบว่า การที่บุคคลสามารถเลือกเพื่อนที่จะมาคุยในช่องข้อความ (Messenger) เป็นการตระหนักถึงการปฏิเสธการเข้ากลุ่ม รวมถึง เป็นความสามารถในการจัดการกับบุคคลที่จะเข้าถึงเฟซบุ๊กของตัวเองได้ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ เป็นการจัดการความสัมพันธ์ที่จัดการกลุ่มด้วยตนเอง ก่อนที่กลุ่มคนเหล่านั้นจะเข้าร่วมใช้เครือข่ายสังคมเฟซบุ๊กอย่างรู้เท่าทัน มีการประเมินคุณค่า มีการใช้สื่ออย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีรูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลางและการใช้ประโยชน์จะส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก ดังนั้น เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถ ใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ควรมีการสนับสนุนอบรมให้ผู้สูงอายุมีทักษะในรูปแบบการใช้ประโยชน์จากสื่อเฟซบุ๊กอย่างหลากหลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์และเกิดผลทางด้านบวกแก่ตนเองมากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับมาก ซึ่งทำให้เห็นว่าผู้สูงอายุเริ่มให้ความสำคัญกับการใช้สื่อมาก แต่ทางด้านรูปแบบการใช้ประโยชน์เพื่อการบริการทางธุรกิจอยู่ในระดับน้อยมาก ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรจัดให้มีการเผยแพร่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กเฉพาะด้านทั้งในรูปแบบของการศึกษา โรงเรียนผู้สูงอายุ และสื่ออื่นๆ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการใช้ประโยชน์เฟซบุ๊กผู้สูงอายุส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก ดังนั้น อาจจะมีการวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้ประโยชน์และการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุจากสื่อออนไลน์อื่นๆ เช่น ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น เพื่อจะช่วยให้เห็นสถานภาพรูปแบบการใช้ประโยชน์และการรู้เท่าทันสื่อแต่ละประเภทได้อย่างรอบด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุมีการรู้เท่าทันสื่อในแต่ละประเภท

2. งานวิจัยชิ้นต่อไปควรมีการวิจัยที่เก็บข้อมูลจากประชากรที่มีความแตกต่างทางด้านพื้นที่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตภาคอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะรูปแบบการใช้ประโยชน์และการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก รวมถึงอาจจะมีการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้เกณฑ์อื่นๆ เช่น การวิเคราะห์แยกแยะประเด็นข่าวลวง ข่าวปลอม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก เป็นต้น

References

- Bate, J. (2007). *Theory of media literacy : A cognitive approach*. California : Sage Publication.
- Benkler, Y. (2006). *The wealth of networks: How social networks transform markets and free-dom*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Benkler, Y. (2006). *The wealth of networks : How social networks transform markets and free-dom*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Boonmeesrisanga, Manassinee & Sodchan, Mintra. (2017). *The patterns of elderly for using social media in Bangkok*. RMUT Driving toward Innovation, Economy and Green Technology for Sustainable Development. (in Thai).
- Bumgarner, B. A. (2007). *You have been poked: Exploring the uses and gratifications of Facebook among emerging adults*. Retrieved from May 18, 2019, from <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/viewArticle/2026/1897>
- Buntadthong, Kantaphon. (2015). *Social network usage behavior and Bangkok older person's satisfaction*. Master of Communication Arts Program in Global Communication, Graduate School, Bangkok University.
- Chanrungrmanikun, Aunaroam, et al. (2006). *Open the door to media literacy: concepts, theories, and experiences*. Nonthaburi : Health Creative Media Project.
- Chalongpoksilchai, Nuntich & Sukcharoen, Hathaichanok. (2019). *Communication behavior on Facebook of the elderly peoples in Samutprakarn province : A research submitted in partial fulfillment on the requirements for the degree bachelor of business Administration Program in General Business Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University*. (in Thai).

- Ellison, N. B., Steinfield, C., and Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "friends:" Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), Retrieved April 20, 2019, from <http://jcmc.indiana.edu/vol12/issue4/ellison.html>
- Facebook has become popular with the elderly. (2019). Retrieved April 20, 2019, from <https://gmlive.com/facebook-becoming-social-media-dominated-by-elderlies>
- Jones, H., and Soltren, J. H. (2005). *Facebook: Threats to privacy*. Retrieved January 15, 2019, from <http://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/student-papers/fall05-papers/facebook.pdf>
- Kamiel, A. (2016). A Hot Trend : *The Internet, Socail Media & The Elderly*. Retrieved April 20, 2019, from https://www.huffpost.com/entry/older-people-social-media_b_9191178
- Kanpai, Kitti. (2013). *Mass media andienee analysis*. Bangkok : Medal Boon Printing Limited Partnership.
- Khongthiam, Daranit. (2014). *Self identification of the online social network users on www.YouTube.com*. Master of Communication Arts Program in Global Communication, Graduate School, Bangkok University.
- Komolmarn, Nantaya. (2018). *Literacy on Facebook media among Thai teenagers*. In the 2nd innovation for learning and invention 2018, 510-518. (In Thai).
- Kongrach, Panuwat. (2011). *The study of teenages' behaviors in using social networking sites (SNSS) in Thailand : A case study of Facebook Bangkok*. Bangkok : College of Innovation, Thammasat University.
- Kutasen, Aurissa. (2013). *The Development of the media literacy learning's process approach for the youth leader*. Bangkok : Suan Dusit Rajaphat University.

- Lampe, C., Ellison, N., and Steinfield, C., (2006). A Facebook in the crowd : Social searching vs. social browsing. *Proceedings of the 2006 20th Anniversary Conference on Computer Supported Cooperative Work*. 167-170. New York. : ACM Press. Retrieved from May 28, 2019, from https://www.msu.edu/~nellison/lampe_et_al_2006.pdf
- Lewis, J., and West. A. (2009). Friending: London-based undergraduates experience of Facebook. *New media & Society*, 11(7), 1209-1229.
- National Statistical Office. (2019). *Number of elderly*. Retrieved April 20, 2019, from <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/home.aspx>
- News of the elderly being deceived. (2019). *The elderly are deceived*. Retrieved April 20, 2019, from <https://news.ch7.com/detail/305682>
- News that was tricked through Facebook media. (2019). Retrieved April 20, 2019, from <https://news.ch7.com/detail/305682>
- Nida Poll and center for social research NIDA, national institute of development administration. (2017). *Thai elderly and free time usage*. Bangkok : Institute for Graduate Studies in Management Science (NIDA) in collaboration with the Center for Research on Aging Society. (in Thai).
- Pasunon, Prasopchai & Dechthanon, Vikanda. (2017). *Relationship between behavior and satisfaction on using Facebook of the elderly people in Bang Pa In district, Phranakhon Sri Ayutthaya Province*. RMUT Driving toward Innovation, Economy and Green Technology for Sustainable Development. (in Thai)
- People using Facebook in the UK. (2019). Retrieved April 20, 2019, from <https://brandinside.asia/the-guardian-on-instagram/>
- Pew Internet & American Life Project. (2007). Using Facebook. Retrieved April 25, 2019, from <https://www.pewresearch.org/internet/2007/06/27/about-the-pew-internet-american-life-project/>

- Potter, W. J. (2011). *Media literacy*. Los Angeles : Sage.
- Ratanachaithong, Chatporn. (2016). *Behavior and satisfaction in using Facebook for travel and leisure purpose for 52-65 years old living in Bangkok*. Master of communication arts program in digital marketing communications, Graduate School, Bangkok University. (in Thai)
- Sangurai, Rachitluk. (2016). *Journal of Globalization*. Bangkok : Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Sutthipum, Fern. (2018). *Identity off Thai elderly in Facebook social network*. Master of communication arts in Strategic Communications), Graduate School, Bangkok University. (in Thai).
- Silverblatt. A. (1995). *Media Literacy: Keys to Interpreting Media Messages*. California : ABC-CLIO, LLC Publication.
- Tirakoat, Suwich & Polnigongit, Weerapong. (2018). *Internet usage behaviors, literacy, and attitude towards utilization of wellness content on the internet among Thai elderly*. *Journal of Nursing and Health Care*. 36(1). 72-80. (in Thai)
- West, A, Lewis, J. and Currie, P. (2009). *Student's Facebook "friends" : public and private spheres*. *Journal of Youth Studies*. 2(6). 615-627.

